
1 / 3

Tîn ve Zeytûn hususunda iki görüş vardır: Birine göre Tîn incir, Zeytûn da zeytin demektir. Allah, yararlarından dolayı bu iki meyvaya yemîn etmiştir. Fakat ikinci ve üçüncü âyetlerle ilişkisi bakımından bu mânâ uygun değildir. Bundan dolayı müfessirlerin ço-ğu, bunların bildiğimiz meyvalar değil, Filistin'de peygamberlerin vahiy aldığı iki bölge veya dağ olduğunu söylemişlerdir. İbn 'Abbâs'-tan, bunların Arzı Mukaddes'te Tûr-i Tînâ ve Tûr-i Zeytâ adında iki dağ olduğu rivayet edilir. İbn Zeyd de: Tîn'in Dımaşk mescidi, Zey-tûn'un Beyti Mukaddes mescidi olduğunu söylemiştir. Tîn'in, Ashâbı Kehf'in mescidi, Zeytûn'un da İlyâ mescidi olduğunu söyleyenler de vardır. Bazılarına göre de Tîn Dımaşk, Zeytun da Kudûs'tür. Kimine göre de Tîn ve Zeytûn ile bu ağaçların yetiştiği bölgeler kastedilmiştir (Mefâtîhu'l-ğayb: 32/9-10; İbn Kesîr: 4/527; Rûhu'l-Me'ânî: 30/173)

İbn Cüzey şöyle diyor: "Zâhir olan, bunların Şam'da (Filistin'de) iki bölge olduğudur. Bunlar Hz. İsa'nın doğduğu ve ikamet ettiği yerlerdir. Allah, bunlardan sonra Mûsâ'ya hitâbettiği yer olan Sînâ dağını ve Hz. Muhammed(s.a.v.)i peygamber olarak görevlendirdiği yer olan kenti zikredince bu âyetler, Tevrat'ta bulunan şu âyetlerin dengi olmuştur: (Allah Sîna Dağından geldi, Saîr'den doğ-du – Saîr İsa'nın bulunduğu yerdir – Faran dağlarından göründü – Faran dağları da Mekke'dir –). Allah şerefinden dolayı Tevrât'ta da andığı bu yerlere yemin etmiştir. Bunların şerefi, içinde yetişmiş olan peygamberler dolayısıyledir" (et-Teshîl: 4/207.)

Şeyh Galip Âyette vurgulanan ahsen-i takvîmi şöyle açıklıyor:

Ey dil ey dil neye bû rütbede pür-gamsın sen

Gerçi vîrâne isen genc-i mutalsamsın sen

Secde-fermâ-yi melek zât-ı mükerrermsin sen

Bildiğin gîbi değil cümleden akdemsin sen

Rûhsun nefha-i Cibrîl ile tev'emsin sen

Sırr-ı Hak'sın Mesel-i 'İsî-i Meryem'sin sen

Hoşça bak zâtına kim zübde-i âlemsin sen

Merdüm-î dîde-i ekvân olan Âdemsin sen^[1].

[1] Ey gönül, neden bu kadar gamla dolusun? Yıkık, döküksün ama tılsımlı bir defînesin. (Eskiden parayı ve mücevherleri, dikkati çekmemek için harap yerlere gömerler, bulunmaması için de üfürükçülere tılsım yaptırırlar ve artık buna dokunmak isteyenin karşısına büyük bir yılanın çıkacağına inanırlardı. Ayrıca burada, *"Ben kırık gönüllerin yanındayım"* anlamındaki kudsî hadîse de işâret vardır). Meleklerin secde etmeleri emredilen, değeri yüceltilmiş bir varlıksın; bildiğin gibi değil, sen her varlıktan daha olgun, daha ilerisin.

Rûhsun, Cebrâîl'in üflemesiyle ikizsin; Tanrı'nın sırrısın. Meryem'in oğlu Îsâ gibisin. (Hz. Îsâ, melek Cebrâîl'in, bakire Meryem'e üflemesiyle, annesinin karnında oluşmuş ve babasız olarak yaratılmıştır. Âl-i İmrân Sûresinin 59. âyetinde Îsâ'nın yaratılışının, yine babasız olarak topraktan yaratılan Âdem'in yaratılışına benzediği belirtilmektedir ki beyitte bu âyete de işâret edilmektedir.

Kendine bir güzelce bak, sen âlemin özüsün, varlıkların gözbebeği olan insansın!
